

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Bokö-Oxnö

Omslagsfoto: Per Folkesson

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på

”kartverket skyddad natur”. I kartverket söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information (se bilaga för användarhandledning).

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. Det görs på Miljödataportalen.

För mer information om Natura 2000:

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/sodermanland eller telefon 010-22 340 00

Naturvårdsverkets hemsida: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Miljödataportalen: <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/>

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0220215 Bokö-Oxnö

Kommun: Trosa

Områdets totala areal: 327,9 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2019-01-30

Markägarförhållanden:

Staten och privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1998-12-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1140 - Blottade ler- och sandbottnar

1160 - Stora vikar och sund

1620 - Skär och små öar i Östersjön

8220 - Silikatbranter

8230 - Hällmarkstorräng

9010 - Taiga

9050 - Näringsrik granskog

9080 - Lövsumpskog

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärde: Är alla de naturtyper som förekommer tillsammans i mosaik i en särpräglad skärgårdsmiljö med både naturskog, sumpskog, hällmarker, branter samt grunda

vatten, skär och öar. Bland de marina miljöerna ska särskilt nämnas grundområdena öster Julafton och söder om Bokö-Oxnö samt sundet mellan Skonötudden och Brännskär.

Motivering: Genom att bevara de utpekade värdena inom Bokö-Oxnö, bevaras ett särpräglat skärgårdslandskap med stora vattenområden, öar och skär, klippor, stränder av olika slag och naturskogar.

Prioriterade åtgärder: Åtgärder som syftar till att bevara den mosaik av olika naturtyper som finns inom Bokö-Oxnö är prioriterade. I de marina miljöerna behöver i första hand inventeringsdata analyseras för att vidare utreda vilka åtgärder som är prioriterade.

Beskrivning av området

Bokö-Oxnö är en kraftigt kuperad ö med höga branter mot söder och öster. Norra sidan av ön är däremot mer långsluttande och från detta håll går ett antal sänkor och dalgångar in mot de centrala delarna av ön. Särskilt markant är den dalgång som skär över öns östra del vid Södermaren, den vik som avgränsar den långa Skonötshalvön. Ön som har en areal på ca 45 ha är till stor del bevuxen av en mycket gammal hållmarkstallskog som inte påverkats av skogsbruk under lång tid. Framförallt hållmarkstallskogen i de centrala delarna av ön har inte rörts under lång tid och den har därför närmast urskogskaraktär. I dalgångarna uppträder blandbarrskog. Längst i nordväst finns ett urskogsliknande bestånd av gran och tall. Lövskog finns mest i norra delen, där al och björk växer i sänkorna. Alen är ofta av sockeltyp. I fältskiktet förekommer rikligt med pyrolarter, knärot, fyrflikig jordstjärna och i norr även den saprofytiska orkidén näsrot. Bottenskiktets mossor utbreder sig i både art- och individrika mattor. Ur fågelsynpunkt har ön stort värde, de många torrträden och variationen i vegetationen ger gynnsamma miljöer.

Berggrunden som går i dagen inom stora delar av ön, består till övervägande delen av gnejsgranit. Några av de mindre öarna, Bärholmen, Semlan m fl, är uppbyggda av leptit med markanta inslag av urbergskalksten. Söder om Bokö är leran överlagrad av postglacial lera, leryttja och gyttjelera samt postglacial finsand. Jordtäcket är, med undantag för vissa dalgångar, genomgående tunt och består mestadels av svallad morän.

Inom området finns flera grunda marina miljöer där naturvärdena byggs upp av habitatsbyggande kärlväxter såsom kransalger och stora brunalger. Här påträffas ålnate, bortsnate och nating samt brunalgerna blåstång och sudare. Områdets djupa marina naturvärden byggs upp av habitatsbyggande blåmusslor och fleråriga rödalger. Fysiska ingrepp inom strand- och vattenmiljöer förekommer i ovanligt liten omfattning.

Huvudön Bokö-Oxnö är på grund av de branta stränderna svårtillgänglig med båt och har få bra tilläggsplatser. Endast Skonötudden, öns östligaste del, synes i viss utsträckning frekventeras av fritidsbåtar. Bebyggelsen på Bokö-Oxnö består av två mindre fritidshus på öns nordöstra udde samt den f d fyrvaktarbostaden vid fyren Julafton.

Bokö-Oxnö har i länsstyrelsens naturvårdsplan betecknats som ett område med högsta naturvärde. I Naturvårdsverkets urskogsinventering är ön likaså upptagen som ett högt klassat objekt. I inventeringen Marina naturvärden i Södermanlands län, Fifång-Askö-Hartsö MPA-område (2015-2017), har delar av Bokö-Oxnö-området erhållit naturvärdeklass "kommunalt värde" (vilket är klass 3 på en fyrgradig skala). Området är av riksintresse för naturmiljön, friluftslivet, kustzon och sjöfarten. Det finns en fornlämningspunkt på ön som består av ett sjömärke.

Vad kan påverka negativt

Se "negativ påverkan" under respektive naturtyp

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Skydd: Natura 2000-området Bokö-Oxnö är skyddat som naturreservat. Fornlämningar är skyddade genom kulturminneslagen. Området är ett av Sveriges 28 MPA-områden som ingår i Helcoms nätverk av vattenytor.

Skötsel: Fri utveckling huvudsakligen med undantag av röjning av vissa stigar (enligt skötselplan). Den skötselplan som ingår i naturreservatsbeslutet beskriver kortfattat hur reservatet skall förvaltas, t.ex. informationsåtgärder. De marina delarna av området har inventerats 2015-2017. Inventeringsdata från dessa inventeringar utgör ett mycket viktigt underlag för att utreda vilka åtgärder som kommer att vara viktiga för att bevara de marina värdena inom Bokö-Oxnö i framtiden.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**1140 - Blottade ler- och sandbottnar**

Areal: 1,53 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Grunda, sandiga och leriga bottnar som delvis blottas vid lågvatten. Dessa bottnar är ofta fria från makrovegetation men med stora mängder blågrönalger och kiselalger. Fintrådiga alger kan förekomma. Naturtypen är viktig för änder och vadarfåglar, som söker föda i de grunda bottarna. Avgränsning mot strand är medelhögvattenstånd. Det lägsta lågvattenståndet avgränsar habitatet mot djupare vatten. Klassificering enligt Vegetationstyper i Norden och EUNIS.

Naturtypen finns på nordsidan av huvudön samt vid Södermaren. På botten påträffas bl.a. kransalger, borstnate och nating.

Bevarandemål

Vattenkvaliteten ska vara god och den antropogena påverkan genom övergödning och kemikalier ska vara mycket liten. Ett naturligt vattenutbyte är en förutsättning för naturtypen då bottarna vattentäcks respektive blottas i perioder. Botten täcks vanligtvis av blågröna alger och kiselalger. Artsammansättningen ska vara naturlig och det ska finnas för naturtypen typiska arter som till exempel skrubbskädda, piggvar och större strandpipare. Arealen blottad ler- och sandbottnar ska vara minst 1,5 ha.

Negativ påverkan

Se ”Negativ påverkan” under 1160 – Stora vikar och sund

Bevarandeåtgärder

Åtgärder för att minska utbredningen av vass bör utredas. Igenväxning av vass bör undvikas och därför kan klippning eller rensning av vass bli aktuellt för att hålla bottnen fri från vegetation, vilket är en förutsättning för plattfiskreproduktion och setling.

Bevarandetillstånd

Ej gynnsamt bevarandetillstånd. Analys av utförda inventeringar 2016 är avslutad och rapporten ”Marina naturvärden i Södermanlands län, Fifång-Askö-Hartsö MPA-område 2015-2017” kommer att publiceras under våren 2019.

1160 - Stora vikar och sund

Areal: 0,53 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Stora grunda vikar och sund med begränsat inflytande av sötvatten. Dessa habitatkomplex är ofta skyddade från kraftiga vågor samt innehåller olika typer av sediment och substrat med artrika bentiska växt- och djursamhällen. Gränsen för grunt vatten kan ofta definieras genom närvaro av ålgräs- eller natesamhällen. Vissa delar kan dock vara utan vegetation och djupare. Vikarna är normalt större än 25 ha. Avgränsning mot land går vid medelvattenståndet. Muddring kan ha förekommit i habitatet.

Inom Bokö-Oxnö finns ett område söder om huvudön som utgörs av naturtypen. Ett annat sund som har naturvärden är grundområdet öster Skonötudden. Arter som påträffas är kransalger, ålnate, sudare m.fl. Fågelarter som rastar frekvent under perioden september-april, delvis beroende på isförhållandena, är ejder, knipa, vigg, småskrake och alfågel. Under sensommaren uppträder frekvent flockar av storskarv som fiskar.

Bevarandemål

Vattenkvaliten ska vara god och den antropogena påverkan genom övergödning och kemikalier ska vara mycket liten. Vattenomsättningen i naturtypen ska vara naturlig. Inom naturtypen ska det finnas en variation av olika bottensediment. Vegetationen ska vara artrik och artsammansättningen i övrigt ska vara naturlig. Det ska finnas typiska arter som till exempel borstnate, fisktärna och kransalger. Arealen stora vikar och sund ska vara minst 0,5 ha.

Negativ påverkan

- Övergödning på grund av utsläpp/läckage (fosfor och kväve) resulterar i minskat siktdjup och påverkar artsammansättningen. Bottnarna täcks av ettåriga fintrådiga alger. Övergödningen kan även orsaka syrebrist på bottnarna.
- Olje-, bensin-, och kemikalieutsläpp påverkar artsammansättningen.
- Fiske med icke-selektiva redskap samt redskap som skadar botten är hot mot den biologiska mångfalden av däggdjur, fåglar, fisk, och bottenlevande djur.
- Exploatering såsom bebyggelse, bryggor, båttrafik kan störa den naturliga vattenomsättningen och livsmiljön för många arter.
- Ankring och ”propellermuddring” kan påverka artsammansättningen.
- Främmande arter kan påverka artsammansättningen, t.ex. svartmunnad smörbult.
- Ökad vattentemperatur riskerar att ändra artsammansättningen.
- Ökad mängd koldioxid i atmosfären och ökad temperatur orsakar försurning av havet. Det är ett hot mot en rad organismer, men framförallt alla marina arter som har ett yttre eller inre skelett, som många växtplanktonarter, kräftdjur och musslor.

Bevarandeåtgärder

Förutsättningar för fiskefredning av rovfisk bör utredas. Inget ålgräs hittades vid inventeringen i 2016, men dess förekomst bör undersökas närmare då det är rätt miljö och arten finns i närheten. Möjligheten för motorbåtsförbud eller ankringsförbud för att minska/undvika

effekterna av propellermuddring och ankring bör utredas.

Arealen som är klassad som stora vikar och sund är endast 0,5 ha och det bör utredas om den egentligen ska vara större (i så fall bör en ny avgränsning göras i fält) eller om området som är klassat som denna naturtyp är för litet och hellre bör ingå i någon annan naturtyp.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd. Analys av utförda inventeringar 2016 är avslutad och rapporten ”Marina naturvärden i Södermanlands län, Fifång-Askö-Hartsö MPA-område 2015-2017” kommer att publiceras under våren 2019.

1620 - Skär och små öar i Östersjön

Areal: 15,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Grupper eller enstaka mindre öar och skär i Östersjön. Öarna utgörs av urberg eller morän samt ligger i ett exponerat läge och är i regel trädlösa. Även anslutande undervattensvegetation ingår ner till de fastsittande makrovegetationens nedersta djuputbredningsgräns. Landvegetationen består av arter som är anpassade till torra, saltpåverkan och vindexponering samt frånvaro av egentlig jordmån. Lavfloran är artrik och särpräglad. Vegetationen på vissa öar är starkt påverkad av kvävet från fågelspillning. Kala bergytor är vanliga. I de norra delarna av Östersjön medför landhöjningen en succession av många olika vegetationstyper. På öarna kan mindre enstaka träd förekomma, såsom barrträd, men även lövträd särskilt i Sörmlands skärgård. Öarna utgör viktiga häckningsplatser för fåglar och uppehållsplatser för sälar. I tillfälliga eller permanenta hållkar förekommer speciellt anpassade växt- och djursamhällen.

Området omfattar ett 20-tal skär och små öar som till stor del är helt fria från träd och buskar, med undantag av Roberts holme. Fågelarter som häckar på skär/öar är ejder, strandkata, fisk/silvertärna. På senare år har vitkindad gås börjat uppträda frekvent i området under häckningstid. Under sensommaren uppträder flockar av storskarv som fiskar. Bland kärväxter är strandveronika påträffad på Roberts holme.

Bevarandemål

Vattenkvaliten ska vara god och den antropogena påverkan genom övergödning och kemikalier ska vara mycket liten. Näringstillgången ska vara naturlig från spillning av häckande fåglar. Artsammansättningen ska vara naturlig och det ska finnas zonerade vegetationssamhällen. Det ska finnas typiska arter som exempel silvertärna, strandkata och gräsäl. Arealen skär och små öar i Östersjön ska vara minst 15,9 ha.

Negativ påverkan

- Övergödning pga. utsläpp/läckage av näringsämnen (fosfor och kväve) resulterar i minskat siktdjup vilket påverkar algzoneringsen. Perenna brun- och rödalger täcks av ettåriga fintrådiga alger. Övergödningen kan även orsaka syrebrist på bottenarna.
- Olje-, bensin- och kemikalieutsläpp påverkar artsammansättningen.
- Svall från fartyg kan påverka artsammansättningen.
- Slitage och störningar orsakade av det rörliga friluftslivet kan påverka växt- och djurlivet.
- Exploatering såsom bebyggelse, bryggor etc. påverkar artsammansättningen.
- Förekomst av mink och skarvkolonier kan påverka artsammansättningen.
- Främmande arter kan påverka artsammansättningen.
- Ökad luft- och vattentemperatur kan påverka artsammansättningen.
- Ökad mängd koldioxid i atmosfären och ökad temperatur orsakar försurning av havet. Det är ett hot mot en rad organismer, men framförallt alla marina arter som har ett yttre eller inre skelett av kalk, som många växtplanktonarter, kräftdjur och musslor.

Bevarandeåtgärder

Utbredning av blåstång och vegetation bör undersökas närmare på hårbotten vid skären. Det ingick inte i ”Marina naturvärden i Södermanlands län, Fifång-Askö-Hartsö MPA-område 2015-2017”.

I framtiden kan det bli aktuellt att röja träd/sly från någon ö för att förbättra häckningsbetingelserna för fåglar som häckar på kobbar och skär.v

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd.

8220 - Silikatbranter

Areal: 1,07 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen utgörs av silikatrika klippor, med vegetation på stenhällar och i sprickor. Naturtypen är spridd i Sverige och omfattar alla sluttningar eller lutande (minst 30°) klippytor med silikatrika bergarter, förutom klippor som påverkas av havet. Berggrunden utgörs av svårvittrade och näringsfattiga graniter, gnejser och mesotrofa bergarter som t.ex. kalkfattiga skiffrar. I representativa fall är branten högre än 5 m, och består huvudsakligen av fast berggrund till skillnad från rasmarker. Vegetationen utgörs av kärlväxter i sprickor samt av lavar och mossor på de branta klippväggarna och under överhäng. Habitatet är i regel tämligen artfattigt när det gäller kärlväxter. På klippställarna förekommer däremot rikligt med lavar och i sprickorna växer sparsamt med ormbunkar, enstaka gräs och mossor. Träd förekommer normalt inte, och även i mindre branter ska krontäckningen alltid vara <30 %. Naturtypen finns framförallt på södra och östra sidan av huvudön.

Bevarandemål

Silikatbranter ska bestå av näringsfattiga berggrunder och ha en lutning om minst 30°. Områdets hydrologi ska vara intakt och bergsubstratet ska vara ostört för att kunna utgöra värdefulla växt- och häckningsplatser. Branten ska ha en hög och jämn luftfuktighet med ren luft som är gynnsam för karakteristiska mossor och lavar. Vegetationstäckningen ska vara sparsam, med kärlväxter koncentrerade till sprickor och klipputsprång. Typiska arter av kärlväxter och lavar som gaffelbräken, hällebräken, liten fetknopp och klipplav ska förekomma i branten. Arealen silikatbranter ska vara minst 1,0 ha.

Negativ påverkan

- Luftföroreningar kan ha negativ effekt på vissa lavar och mossor.
- Klimatförändringar som leder till förändrad konkurrenssituation där vissa arter gynnas på bekostnad av andra, bland annat genom ett ökat jordtäckte och igenväxning.

Bevarandeåtgärder

Inga åtgärder är planerade.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd.

8230 - Hällmarkstorräng

Areal: 8,92 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Växtsamhällen med torktåliga arter av kärlväxter, lavar och mossor på silikatrika hällmarksytor. Hällarna är tidvis mycket torra och har ett tunt, fläckvist förekommande jordtäckte som maximalt får täcka 50% av ytan. Ytorna är främst plana och överskrider inte 30° lutning och består oftast av näringsfattiga graniter och gnejser. Naturtypen förekommer i huvudsak i områden med någon typ av störning, t.ex. bete. Kärlväxter som fetbladsväxter, styvmorsviol, tjärblomster, bergglim och mandelblom karakteriserar naturtypen. De artrikaste och värdefullaste exemplen förekommer i öppna betesmarker, kust eller åkerlandskap. Naturtypen är särskilt karaktäristisk i kusttrakter. Periodvis översilning med näringsrikt vatten från gräsmarksytor, fågelspillning m.m. kan ge en artrik och svagt kalkgynnad växtlighet. I de bäst utvecklade typerna påträffas också rikligt med mossor och lavar. Naturtypen påträffas på Skonötudden och på den sydöstra delen av huvudön.

Bevarandemål

Hällmarkstorrängarna ska vara solbelysta och präglas av torktåliga växtsamhällen av kärlväxter, lavar och mossor. Naturtypen ska domineras av flacka silikatrika hällmarksytor och lavar, jordtäcktet ska vara tunt och endast förekomma fläckvis. Hällmarkstorrängar är störningsgynnade och de bör hävdas med bete för att främja naturtypens artrikedom såväl som för att hållas öppna (men kan även hållas öppna genom röjningar). Ett mindre inslag av hävdpräglade, solbelysta träd och buskar gynnar normalt området artmångfald och får förekomma. Kärlväxtfloran ska karakteriseras av torktåliga arter som t.ex. gul fetknopp, styvmorsviol och bergssyra. Typiska arter för naturtypen som t.ex. kattfot, tjärblomster och tuschlav ska vara vanligt förekommande. Arealen hällmarkstorrängar ska vara minst 8,9 ha.

Negativ påverkan

Se ”Negativ påverkan” under 8220 – Silikatbranter

Bevarandeåtgärder

Inga åtgärder är planerade.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd.

9010 - Taiga

Areal: 32,52 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark och innefattar i typfallet produktiv skogsmark. Enstaka områden finns i kontinental region. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30 - 100% och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma. Naturtypen innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning. Kvalitetskriterier: Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier. Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis. Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand. Naturtypen taiga finns på huvudön inom två delområden, ett i väster och ett i öster.

Bevarandemål

Taigan ska ha naturskogskaraktär och vara flerskiktad med ett betydande inslag av äldre träd och död ved. Trädskikten ska domineras av gran, andra viktiga trädslag är tall och lövträd såsom björk, asp, rönn eller sälg. Det ska finnas tillräcklig förnygring av tall och lövträd i området, för att de unga träden på sikt ska kunna ersätta de äldre. Skogen ska präglas av naturliga processer och småskaliga naturliga störningar eller skötselåtgärder som efterliknar sådana, t.ex. åldrande och avdöende, insektsangrepp, storm eller brand. Skogen ska hysa en hög biologisk mångfald av kärlväxter, mossor, lavar, svampar, fåglar och skalbaggar. Typiska arter för naturtypen ska vara vanligt förekommande. Arealen taiga ska vara minst 32,5 ha.

Negativ påverkan

- Inväxande gran i den äldre tallskogen.

I övrigt se ”Negativ påverkan” under 9050 – Näringsrik granskog.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda åtgärder är planerade. Men grövre tallar kan behöva frihuggas framöver.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd.

9050 - Näringsrik granskog

Areal: 2,05 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer ofta på basisk berggrund och i södra Sverige ofta på mullrik brunjord. Naturtypen är näringsrik och torr-blöt och översilning kan förekomma. Naturtypen ligger ofta i sänkor, på dalbottnar eller i sluttningar med finsediment och/eller rörligt markvatten men kan även förekomma på flack mark. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 50-100%, och gran utgör minst 50% av grundytan. Utöver gran kan samtliga inhemska trädslag förekomma. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Skogens hydrologi får inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Fältskiktet är i huvudsak präglat av näringsrika förhållanden och är välutvecklat och artrikt. Epifytfloran kan vara rik. Där grundvattenytan ligger högt och där genomsilning eller översilning av marken äger rum är faunan av ryggradslösa djur och floran särskilt rik.

Bevarandemål

Den näringsrika granskogens naturskogskaraktär ska bevaras och utvecklas. Hydrologin ska vara naturlig och översilning ska kunna förekomma. De övre trädskikten ska domineras av gran. Skogen ska vara olikåldrig och ha inslag av äldre träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Den ska hysa en hög biologisk mångfald av kärlväxter, mossor och svampar. Fältskiktet ska vara utbrett och örtrikt med typiska arter. Arealen näringsrik granskog ska vara minst 2,0 ha.

Negativ påverkan

- Exploatering av området i fråga.
- Avverkning, röjning, gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer för-störs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.
- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, plantering och användandet av främmande trädslag.
- Markskador och dikning. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras. Detta gäller större markskador, medan tramp sällan är negativt.
- Fragmentering. I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet. På landskapsnivå utgör fragmentering ett betydande hot genom att partier med äldre skog förekommer allt mer isolerat, och genom att sammanhängande områden med kontinuitetsskogar splittras upp genom avverkningar.
- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.
- Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om

de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor, men andra viktiga dynamiska krafter är ras, översvämning och utbrott av skadeorganismer.

- Vissa organismer. Några organismer har förmågan att påverka landskapets sammansättning, till exempel älg och annat hjortvilt som kan förhindra föryngring av vissa trädslag. Andra hot är arter som ännu inte observerats i landet, men som har potential att skada den naturliga floran och faunan.

Området är skyddat som naturreservat, vilket torde säkerställa att några av de ovan angivna punkterna i dagsläget inte innebär något hot mot naturtypen i området.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda åtgärder är planerade.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd.

9080 - Lövsumpskog

Areal: 1,13 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer på näringsrik mark som är fuktig-blöt. Det finns en påverkan från högt grundvatten och översvämning sker normalt årligen. Naturtypen finns på mineraljord, tunna torvtäckten och i vissa fall även på torvmark av lövkärrstorv/vasstorv. Trädsiktets krontäckningsgrad är normalt 50-100%, och ask/triviallöv (var för sig eller tillsammans). I södra och mellersta delarna av landet utgörs trädsiktet ofta av klibbal och ibland ask. Videarter kan förekomma i både träd- och busksikt. Gran är ett vanligt inslag i naturtypen. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Skogens hydrologi får inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Framförallt de översilade skogarna kan hysa en mängd rödlistade arter.

Bevarandemål

Lövsumpskogens naturliga hydrologi ska bevaras eller återställas så att marken förblir fuktig till blöt och lokalklimatet stabilt med hög luftfuktighet. Skogen ska vara olikåldrig och ha inslag av äldre träd och död ved. De övre trädsikteten ska domineras av lövträd som t.ex. klibbal, glasbjörk, ask och asp. Främmande trädslag ska inte förekomma och gran ska inte dominera. Lövsumpskogen ska ha naturskogskaraktär och hysa en hög biologisk mångfald av kärlväxter, mossor och fåglar. För naturtypen typiska arter, som t.ex. sumpviol, källpraktmossa och mindre hackspett, ska förekomma i området. Arealen lövsumpskog ska vara minst 1,1 ha.

Negativ påverkan

- Exploatering av området i fråga.
- Avverkning, röjning, gallring, städning utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i lövsumpskogen. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.
- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, plantering och användandet av främmande trädslag.
- Invasion av gran och främmande trädslag.
- Störd hydrologi genom t.ex. dikning är särskilt allvarlig då naturtypen i hög grad får sin karaktär av det mer eller mindre permanent höga vattenståndet.
- Större markskador kan, förutom rena mekaniska skador, även medföra att hydrologin påverkas med följd att naturmiljön ändras.
- Fragmentering. I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet.
- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den

effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.

- Brist på dynamik. Flera av arterna knutna till naturtypen förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller bland annat klimat- och väderfenomen och utbrott av vissa skadeorganismer. Älg och annat vilt kan förhindra föryngring av lövträden.
- Nya sjukdomar och skadeorganismer som redan är införda eller har potential att bli ett problem om de införs.

Området är skyddat som naturreservat, vilket torde säkerställa att några av de ovan angivna punkterna i dagsläget inte innebär något hot mot naturtypen i området.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda åtgärder planeras.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd.

Dokumentation

Exempel på arter i området, (TA) = för naturtypen/-erna typiska arter

Kärlväxter:

Pyrolaarter (TA)
Knärot (TA)
Nästrot
Strandveronika

Submersa makrofyter (undervattensväxter):

Sudare (TA)
Blåstång (TA)
Rödblåd (TA)
Kräkel (TA)
Hornsäv (TA)
Axslinga (TA)
Ålnate (TA)
Vitstjälksmöja (TA)
Natingar (TA)
Borstnate (TA)
Härsärv (TA)
Ålgräs (TA)

Svampar:

Fyrflikig jordstjärna

Referenser

ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. <https://www.artdatabanken.se/var-verksamhet/rodlistning>

Arfakta, 2018. <http://artfakta.artdatabanken.se>

Artportalen. Rapportsystem för växter, djur och svampar. <https://www.artportalen.se/>

Lantmäteriet, historiska kartor, <https://historiskakartor.lantmateriet.se>

Länsstyrelsen i Södermanlands län, 1991. Sörmlands Natur. Naturvårdsprogram. ID-nr: 80171.

Länsstyrelsen i Södermanlands län, 2006. Bevarandeplan Natura 2000-området Bokö-Oxnö SE0220215.

Naturvårdsverket 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000.

Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska arter och naturtyper inom Natura 2000. <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddad-natur/Natura-2000/>

Naturvårdsverket, 2018. Kartverktyget Skyddad Natur: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se>

Riksantikvarieämbetet 2018. Fornlämningspunkt, RAÄ, Trosa-Vagnhärad 282:1.

<http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>

Riksintresse för friluftsliv, Original id, D:2.

Riksintresse för naturvård i Södermanlands län, Områdesnummer: NRO 04 007.

Riksintresse kustzonen, Beslut: SFS 1987:247 1 juli 1987, Regeringen.

Rydberg, H. & Wanntorp H. E. 2001. Sörmlands flora, Botaniska sällskapet i Stockholm.

Inventeringar

Edlund, J. och Siljeholm, E. Askö, Lacka och Stendörren - preliminär rapport om marina naturvärden. 2017. Ej publicerad rapport. Länsstyrelsen i Södermanland.

Översiktlig naturinventering Sörmlandskusten, År 1975/avg Nr 7, Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Edlund, J. och Siljeholm, E. Marina naturvärden i Södermanlands län, Fifång-Askö-Hartsö MPA-område 2015-2017. Ej publicerad rapport. Länsstyrelsen i Södermanland.

Bilagor

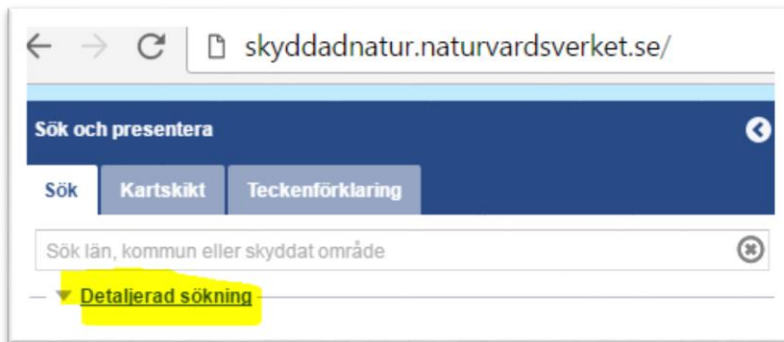

Karttjänst Skyddad natur

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

För att få en bild av var i respektive Natura 2000-område naturtyperna finns kan Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur användas.

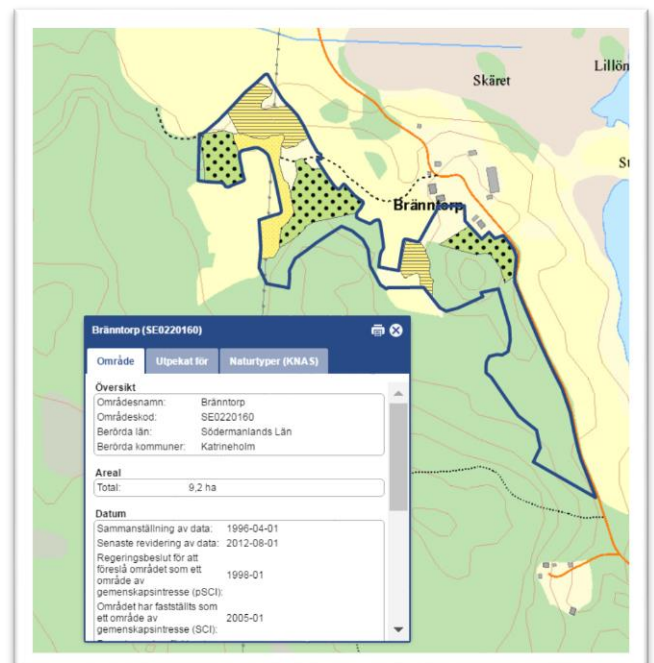
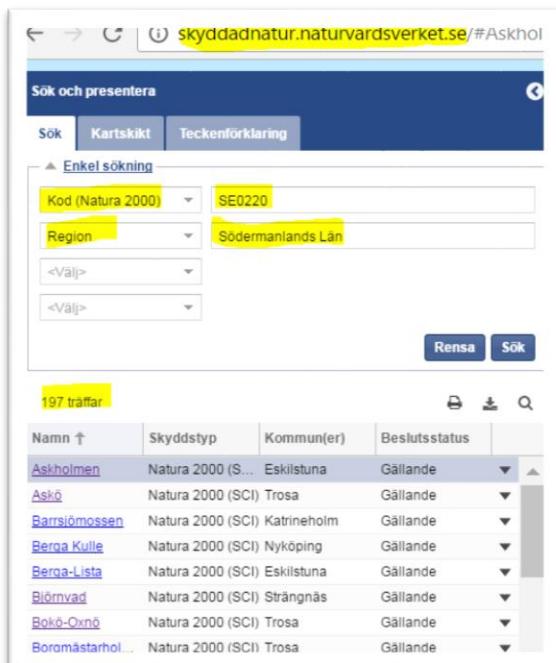
Välj "Detaljerad sökning"

Välj alternativ *Kod (Natura 2000)* skriv in SE0220

Välj *Region* och sök fram Södermanlands län

Sök, det ska bli 197 träffar. När man klickar på ett av namnen i listan kommer man dit i kartan.

För att se Naturtyper för områdena i kartan gå in på fliken "Kartskikt".

Avmarkera allt i *Naturvårdsregistret*. Det är endast *Naturtypskarteringar* > *Natura naturtypskartan (NNK)* > *Naturtyper (ytor)* som ska vara markerade. Klicka sedan i kartan på den naturtyp du vill veta mer om så kommer en informationsruta upp i fönstret.

